

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. I. Cur hæc miracula edantur. Invocans S. Fidem subito convalescit:
auctoris frater invocatione S. Fidis gravi morbo mox curatur: mulus,
invocato ejusdem patrocinio, vitæ redditus: mulier, ei ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
BERNARDO.

Omnis generis
miraculis
celebrem

EPILOGUS.

Sunt namque hujus Virginis tanta virtutum insignia, ut nec sparsa per quadrifidi mundi cardines colligi possint verbis, nec tam infinita recondi paginis. Hæc enim æquora omnia, velificante Deo, permeat, hæc regiones universas lustrat, hæc se Sanctorum omnium meritis, in admirabili virtutum claritate comparat, hæc deciduo jam mundo splendidum sub ambobus polis solem Dominus ad ortum produxit, de cujus præfulgidis radiis per signorum incrementa tellus omnis irradiatur, plebs universa quotidianis beneficiis attollitur, herebi etiam egredientibus, ea duce, animabus patent recessus *a*. Hujus largissima beneficia diversis crebrescunt in patriis uberiora *b*, quam illo in loco, ubi sanctissima ejus corporis celebrantur pignora. Ad ejus tamen sacrum oratorium ægri frequentius venientes optatam promerentur salutem, cæci lumen, vexati liberationem, aridi quietem, sciatici *c* erectionem, chiliaxi *d* medicamen, epileptici *e* salutem, viteque desperati celerem reparationem.

S. Fidem prædicat Bernardus,

88 Hæc invocata bellorum frangit vires, sibi devotis triumphos parat insignes, armis melius pugnat, viribus fortius dimicat; hæc, siquando, culpis exigentibus, cælum clauditur, ut Helias reserat; claudos a grabato, ut Petrus elevat; tetra maris nubila, ut Paulus, serenat; turbidas procellas, ut Nicolaus, tranquillat; mortuos, ut Martinus Sabariensis, suscitatur *f*. Hæc in nulla virtutum potentia, cuiquam supernorum civium dignoscitur impar, in qua totius sanctitatis summa coruscat; hæc sine ambiguo Dei Genitrici familiaris assistit, quia et virginitatis candore eminent felix et potens Virgo, pretiosa paradisi margarita celestis Sponsi thalamo casto corpore juncta, clara mundi lucerna, tutissima populi patrona, decus Virginum, flos martyrum, laus angelorum, ornamentum cælorum, salus patriæ, vigor Ecclesiæ, prædo gehennæ, janua supernæ aulæ, curandorum corporum validissimum agridium *g*, suavissimum languentium anthidotum, tribulorum invictissimum præsidium. Hæc non solum membra debilia roborat, sed, quod his omnibus præcellit, culparum sordes tergit, veniam reatum a Domino cælitus impetrat, precesque supplicum, fida interpres, auribus divinæ pietatis intimat.

ejusque patrocinio homines salvari postulat.

89 Cujus virtutes gloriosissimas devotis mentibus exoramus, ut, quæ talia præstat ex terreno hospitio, nos jam pene pro peccatis Deo mortuos suscitare dignetur a vitiorum sepulchro, ut in illo resurrectionis tremendo articulo exutos miserorum sagulis hircorum *h*, de lava in vellere capdido mutet ad dextram, ubi illa provehetur ad coronam, faciatque nos in veste nuptiali illius cœnæ acciri convivio, ad ejus epulas ipsa prudens Virgo cum oleo exultationis intrabit regnatura cum Christo, cui cum Patre et Sancto Spiritu est honor et imperium in sæcula sæculorum. Amen *i*.

ANNOTATA.

a Per herebi, seu potius erebi, recessus fauces mortis, ni fallor, designare voluit Bernardus, intelligitque mortuos patrocinio S. Fidis vitæ restitutos. Ubi sit, adisic, quæ pag. 321 in Annotationis lit. p docuimus.

b De his ego nihil alibi litteris proditum inveni.

c Sciaticos Bernardus vocat ischiade morbo seu coxendicis dolore ita graviter affectos, ut erecto corpore consistere nequeant.

d Hujus nominis morbum nusquam declaratum inveni. Si tamen conjectare fas sit, fortassis chyli; male elaborati, vitio, seu corrupta sanguinea massa laborantes intellexit Bernardus, nisi malis credere, descriptoris vitio to chiliaxi loco vocis chingrici expressum fuisse.

e Epileptici seu rectius epileptici, sunt comitiali morbo; seu vulgo malo caduco, laborantes.

f Notiora passim sunt hæc facta, quam ut de singulis nonnulla annotari debeant. Dicitur autem S. Martinus Sabariensis, quod Sabaria in Pannonia natus sit. De eo agendum, si Superis placet, die 11 Novembris.

g Agridium pro auxilio, seu celesti medicina hic sumitur.

h Per sagula hircorum vellera hircorum designat, alluditque ad verba Christi apud Mattheum cap. 25, v. 32 et 33.

i Subditur in apographo nostro oratio ad S. Fidem, quæ Benedictio ad episcopum inscribitur, hisque verbis concepta est: Benedicat vobis Redemptor humani generis, Filius Virginis, beatissime Fidis intercedentibus meritis, quique eam ad exemplum veræ fidei voluit martyrio decorari, ita vos faciat sibi famulari, ut inter cælorum cives mereamini connumerari, et qui ad Virginis sacræ vos fecit celebritatem convenire, dignetur sua vos benedictione perfundere, et ad spiritualium præmiorum gaudia perducere, quod ipse præstare etc.

APPENDIX

MIRACULORUM.

§ I. Cur hæc miracula edantur. Invocans S. Fidem subito convalescit: auctoris frater invocatione S. Fidis gravi morbo mox curatur: mulus, invocato ejusdem patrocinio, vitæ redditus: mulier, ei annulum offerre subterfugiens, divinitus punita; facti poenitens curata: mulier sterilis ejusdem patrocinio fecundata.

Quamquam, quæ ex apographo nostro Ms. co-

Cur alia a Bernardo scripta miracula hic edantur.

A tum alibi ab eodem Bernardo litteris consignata exstant, hic prætermittentur; tamen, cum et alii, iique maxime, quibus Labbeum illud Opus ad manum non est, non immerito ægre ferrent, si quæ ab eodem scholastico conscripta fuerunt, quæque insuper partim ad illustrandam atque Aquitanie historiam conducunt, dedita opera a me silentio obcolerentur, hisce potius, quam prioribus facere satis, vel etiam idcirco mihi visum est, quod et opera Dei revelare non minus hisce nostris, quam Tobie temporibus, honorificum censeret debeat, ac fragmenta historica primum edidisse, aut alibi edita suo loco recudisse, quam plurimos minime pœnuerit. Exordior itaque ab Operis supra excusi fragmento, mea quidem opinione inedito, quod ex Vita Ms. S. Fidis, in Argentinensi Carthusia sercata, describi nobis curavit, cum eoque die 21 Septembris anno 1663 contulit R. P. Joannes Gamans S. J., sapissime de Museo nostro bene meritus, nec minus frequenter a nobis laudatus theologus.

Sigebaldus misere egrotans, S. Fidis patrocinio subito convalescit.

B In præfata Gamansii schedula post duo illa miracula, quæ in apographo codicis reginæ Sueciæ capitulo 8 et 9 recensentur, sequitur unum, cui titulus est: De eo, qui invocans sanctam Fidem mira celeritate convaleuit, ac mox alterum sub hoc titulo: Quod fratrem ejus (nempe Bernardi) sancta Fides a contorsione membrorum mirabiliter liberavit. Porro his Bernardi verbis prius prodigium refertur: Sed et iste meus Sigebaldus, secretorum meorum minister, scholasticus et sacerdos, qui mecum ad sanctam Fidem præsentis anno (fortasse secundæ ad S. Fidem peregrinationis) peregrinatus fuit, nuper cum atrociter miserabiliterque egrotaret, subitanis pervasus doloribus, ita ut præ nimio tumore cerebri etiam oculi caligarent, quodque intolerabilis fuerit, venenato humore circa præcordia cordisque receptacula grassante, animam pene suffocantem dimitteret; subit ejus animam memoria S. Fidis, ad quam pergere promittens, in ipsa hora respiravit, miraque celeritate convaleuit, usque adeo ut nihil dubii relinqueretur, per sanctam Fidem ipsum fuisse liberatum. Ceterum num Sigebaldus ille, quem Bernardus scholasticum et sacerdotem vocat, idem sit, qui Sigo Carnutensis, tom. VII Historiæ litterariæ Franciæ pag. 57 laudatus, ut Bernardi in Carnotensis scholæ præfectura successor, definiendum aliis relinquo, et ad miraculum alterum progredior.

C Illud his verbis concepitur: Quid igitur nuperrime mihi immeritissimo pro sancta Fide summi Patris clementia [dignata] est facere, quisque me vanum ducat, non gravabor dicere, cum maximum debitum sit, ut absolvam atque patefactum reddam. Habebam germanum (fuit is, ni fallor, qui tom. IV Annal. Benedict. pag. 347, num. 38 Robertus appellatur, dein factus Cormeriacensis abbas) gravi incommodo laborantem, qui, jam dudum transacto die, quo terminanda expectabatur infirmitas, inciderat jam in tam graves corporis horribilesque cruciatus (aliud enim erat, quam putabatur) ut immanis artuum contortio visibus humanis cum dolore pariter et horrorem incuteret, quem etiam cerebelli interna confusio eo stupidum reddiderat, ut vix quippiam humane rationis responsum, diutina vocatione fatigatus, ederet. Deinde cum jam omnino desperantes a salute recuperanda nihil aliud, quam ipsam pene mortem intuebamur, quippe qui eodem anno similibus tormen-

uti et frater auctoris,

tis aliquos defecisse, videramus, occiepi super fraterna pœna commotus viscera circumstantes efflagitare, meis meritis diffusis, uti sanctæ Fidis exoraretur auxilium.

Quibus id prorsus inutile putantibus, in hanc vocem ipse erumpo: Sancta Fides, quid confert mihi virtutes tuas ubique prædicare, si et ipse circumdatus angustia a beneficio adjutorii tui alienus relinquitur; redde fratrem, obsecro, et, ne per te convaluisset dubitetur, fac precor, ut infra crastinum diem hæc intolerabilis passio allevetur. Quod si feceris, voto illum nudis pedibus tibi ducendum promitto. In quo me stulte egisse, confiteor; nam ponere tempus miserationis Domini et in humanum arbitrium diem constituere ei, potius est divinæ iræ et furoris provocatio quam misericordiæ. Tamen confusus in patientia ejus, sic feci, et sic dato pignore in manu assistentis diaconi sponsonem firmavi. Tam valida, tamque efficax sanctæ Martyris statim affuit intercessio, ut in eadem die, non, ut reor, plus duabus horis excursis, illa atrocium dolorum tempestas sedata conquievit. Nam somnus repentinus hominem invasit, salubreque sudorem pervii fluxere pori, atque paulatim moribundus, reviviscentibus membris, paucis interpositis diebus, convaleuit. Hactenus Argentinensis codicis Ms. fragmentum nostrum itidem manu exaratum, de quo supra sermo fuit. Subdo hisce ex laudato tom. II Noxæ Bibliothecæ Mss. miraculum, quod illic editum est pag. 534, cap. 2, atque a Bernardo præmissum illi fuit, quod in apographo nostro codicis Ms. reginæ Sueciæ capitulo 48 refertur, prout ex ejusdem scriptoris verbis hisce, Ut de alio dixi etc., abunde patet.

Porro illud appud Labbeum citato loco ita refertur: Veniens quidam miles de pago Tolosano, Bonus filius nomine, cujus filius adhuc superstes eodem censetur vocabulo, ad sanctum Virginis locum, cum jam non longius a vico Conchacensi, quam duobus ferme abesset millibus, jumentum, cui insidebat, nescio, quo morbo percussus, repente fit exanime. Conductis ergo rusticis, ut cadaver corio detegerent, præcepit. Ipse vero, pro cuius amore iter egisset, ad sanctam processit Virginem, soloque decumbens fundit preces, exponit vota. Postremo ante auream sacratissimæ Martyris imaginem de amissione muli conquestus est. Nam quia idem mulus præstantissimus, pœneque incomparabilis fuisset, propterea nimis graviter triste tulerat amissum: præsertim cum in bono opere desudanti inimicus prævalens damnum sibi intulisset. Cujus fidei soliditas non parva laude videtur extollenda, nam, ubi ab oratione desiit, mulus pedibus, quibus jam tenebatur excoriandus, utrumque rusticum calcitrando longius arcens (mirum dicta!) redivivo prosiliit saltu, atque per media montium cacumina sociorum animalium inhians vestigiis prorumpit ad vicum.

Cerneret animal, ut hi, qui præsentis affuerunt, persæpe nobis testantur, juxta modulum bruti sensus recuperatæ vitæ gaudio fluitare, coramque ecclesia cursitando per plateam quodammodo Factoris bonitatem sentire, ac proinde crebro hinnitu grates Deo referre, qui dat jumentis escam ipsorum, et pullis corvo invocantibus eum, quem præcipites rustici insectui, cruentos adhuc gestantes cultros, visum prodigium super mulo adhuc dubitantibus enarrant.

avcrorv
J. G.

emisso ab hoc
voto eundi
nudis pedibus
ad Sanctæ
sepulcrum.

E

Mulus cujusdam
Tholosatis, fuis ab eo

F

ad S. Fidem
precibus re-
viviscit.

AUCTORE
J. G.
* au contenta

* supple retinuit

Mulier promissum, uti videtur, S. Fidis annulum offerre subterfugiens,

febris corripitur, et facti pœnilens, S. Fidis patrocinio curatur.

enarrant. Et ut certa opinio non modo videntium ore esset contempta*, sed etiam quadam expressa scriptura omnem ambiguitatis evacuaret errorem; hic in utroque posteriore crure* recentium plagarum sulcos, instar vetustissimarum cicatricum, pills etiam canescentibus, eadem hora solida junctura reformatos, donec superfuit mulus, resurrectionis indicium. Miles vero, Deo Sanctæque ejus pro gratiarum actione unum aureum offerens, retro, unde venerat, revertitur ad patriam: ipsoque animali sanctæ Fidei remisso, plurimis postinde annis plurima ei donaria delegavit.

7 Porro cum illud, quod in editione Labbeana cap. 3 refertur, miraculum ex apographo nostro, jam sæpe laudato, a pag. 321, num. vero 78, editum a nobis fuerit, transeo ad aliud, quod apud præfatum Labbeum pag. 535, cap. 4 hunc titulum habet: De annulo negato et postea sanctæ Fidei reddito. At pauca tamen huic præmississe juverit. Ut est muliebri ingenium plerumque plus æquo credulum, haud adeo mirum foret, si memoranda infra matrona rumoris illi filem habuerit, quo peregrinantium annulos S. Fides in somnis passim quærere sequebatur. Verum tametsi etiam re ipsa, quod tamen nec Bernardus indubitanter tradit, nec ego spondere ausim, se S. Fides in somnis spectandam multis mulieribus obtulisset, ut nempe vel earum annulos aliasve res pretiosas sibi ab iis dono dari postularet, eratne propterea crimen, idque triduo supplicio dignum, postulanti non statim obsequi, eave sibi servare, quæ ad decentem honestaque corporis ornatum spectabant? Id ego quidem induci non possum, ut credam; ac propterea censeo, non alia de causa triduanis febribus afflictam divinitus fuisse illam mulierem, quam quod annulum, prius S. Fidei ultro a se promissum, voti rea offerre subterfugerit; idque etiam sub finem innuisse mihi videtur Bernardus, cum eam culpæ suæ recordatam, et negligentiam suam confessam fuisse affirmat. Nunc Bernardi integram narrationem audi.

8 Quanam nobilis matrona, audita fama de virtutibus sanctæ Fidis, illuc abire paravit. Quæ, cum iter inceptaret, recordatur jam aliquantulum a limine progressa, quod peregrinantium annulos sancta Fides in somnis quæraret; mox ergo retro facit pedem, propriumque annulum, de digito detractum, accessitæ cubiculariæ custodiendum committit. Cape hunc, inquit, atque servato, dum redeo, ne forte sancta Fides quæsitus, si detulero ad Conchas, mihi auferat. Nempe hæc astute, tanquam alicujus cautela declinare possit illius providentiam, qui, antequam fiant, prævidet omnia. Quid plura? It mulier, solvit orationum debita, atque redit cum pace. Nocte consecuta virginea species somniantis apparet, quæ cum rogata, sanctæ Fidis vocabulo suam notitiam innotesceret, protinus ut sibi detur imperiosa auctoritate annulus, monet. Mox mulieri se annulum habere dissimulanti suggerit Hera, ipsum esse, quem abiens ad Conchas, ne sibi daret, cubiculariæ commisisset. Mane facta experrecta mulier divinam visionem, velut fantasticum vel inane somnium, reputat. Sed finem rei quare diutius immorer? Illico mulier tam efficaci febris igne per universum corporis spatium testuare incipit, ut vix una hora consistere posset. Ita tamen triduo passa rediit in se, reminiscitur culpæ, confitetur negligentiam. Mox ergo, ut præcepit equum sterni, ut videlicet recidivo tramite ad

sanctam Fidem remearet, nimis ardoris remittitur æstus: sicque sana it, et gavisa redit, non modicum lucrum reputans permutare annulum pro salute. *Hactenus Bernardus.*

9 Idem auctor editionis Labbeanae cap. 5, quod De manicis aureis inscribitur, narrare instituit, quo pacto Arsindis, seu Arsendis, Wilhelmus, Tholosani comitis, uxor, de qua curiosus lector tom. II *Historia Occitanie* pag. 405, 415 et alibi varia videre potest, S. Fidis patrocinio mascula prole non una, cum antea, uti scriptores *Historia Occitanie* pag. 405 censent, omnino sterilis fuisset, fecundata fuerit. Ipsismet Bernardum hæc narrantem sisto. Jam vero, inquit, quanta per sanctam Fidem hujusmodi miracula Dominus operari dignatus est, nemo potuit omnia retinere, neque ea, quæ retenta sunt, ulli vacat scribere; pauca tamen de his, quæ audivi, præfatis volo subnectere; ita quidem ut nec nimio silentio taciturnus, nec nimia verbositate odiosus videar. Scio, ante nos dictum, Omne rarum pretiosum, et ideo ad comparationem reliquæ universitatis sibi raro, ut sint pretiosa. Indulgebit ergo Christus veniam, quod sciens prætereo plurima. Arsendis, uxor Wilhelmus, Tholosani comitis, (fratris illius Poncii, qui ab Artaldo posthæc privigno suo, dolo interfectus fuit) habebat armillas aureas, vel potius quod usque ad cubitum continuabantur) manicas mirifico opere gemmisque pretiosis insignitas.

10 Hæc cum in suo nobili stratu aliquando sola accubisset, videt per somnium ante se acsi speciosissimæ puellæ formam pertransire: quam cum præ nimia miratur elegantia, tall rogitatione aggreditur; Dic, inquiens, Hera, quænam esse videris. Sancta Fides humiliter respondit voce roganti: Sancta Fides ego sum, noli dubitare, virago. At illa contra admodum supplicans, ait: O sancta Hera, utquid ad peccatricem accedere es dignata? Tunc in eadem hora negotium adventus sui sancta Fides intimat percontanti. Da mihi, inquit, manicas aureas, quas habes, pergensque ad Conchas are sancti Salvatoris superponito eas; hæc enim est causa, quamobrem tuam expetierim præsentiam. Ad hæc prudens matrona, non tantum munus absque fœnore passa abire, sic ait: O sancta Hera, si per te Deus me mascula prole fecundari dederit, id libenti animo, quod jubes, exequar. Ad quam sancta Fides: Hoc omnipotens Creator, ait, pro famula sua facillime faciet, si, quod postulo, non negaveris. In crastinum mulier hoc responso sollicitata perquiri studiosissime, quo in pago vicus, qui Conchas vocatur, situs sit (nondum enim Conchacensium virtutum novitas, nisi raro, fines suos excesserat.) Quo ab his, qui compererant, comperito, ipsamet, peregrini functa officio, aureos eo brachiolos cum summa devotione detulit, Deoque ac Sanctæ ejus obtulit. Ibiq; venerabilis matrona, aliquot Dominicæ Resurrectionis dies honorabiliter agens, suaque presentia solemnitate honorans, deinde ad propria rediit. Quæ juxta divinæ visionis promissionem concepit et peperit masculum, rursusque gravida facta enixa est alterum, quorum nomina, primogeniti Raymundus, secundi Henricus. Hæc postea manica in opus tabulæ fuerunt consumptæ.

11 Ad aliud conscriptum a Bernardo miraculum, quod in nostro apographo desideratur, priusquam procedamus, sistendum hic paululum, ut, quem Bernardi verba, ultimæ parentesi præmissa, injicere

Arsindis, Tholosani comitis uxor.

oblatis S. Fidis pretiosis manicis, duplici prole mascula fecundatur.

Observatio ad illius miraculi narrationem.

A injicere possent, scriptulum avertamus. Jam tum, Stephano II Conchensem abbatem moderante, seu anno circiter 940, uti in Commentario a num. 53 docuimus, frequens hominum undequaque adventantium ad S. Fidis sepulcrum concursus fiebat, ac, teste anonymo Translationis, soluto stilo conscripta, auctore num. 23, ipsoque Bernardo teste in suo Prologo, multa sua etate antiquiora facta sunt ibidem miracula; qui ergo, inquit, anno 975, aut verisimiliter annis etiam aliquot post, Arsinli Conchensis locus et patrata illic prodigio ignota fuisse, a Bernardo adstrui possunt. Respondeo, hanc feminae principis in locis, a Conchensi canobio non parum dissitis, enutrita ac domesticis aut certe suae ditionis negotiis potius, quam rebus aibi gestis intentae, ignorantiam vero absimilem videri non debere, eo praesertim tempore, quo necdum ab auctore fide digno conscripta sparsaque per Gallias erant S. Fidis miracula, aut fortassis necdum adeo illustrata erant, quae non poterant non ad omnium, etiam exterorum, notitiam peruenire. Porro quae ad Willelmum Tholosanum comitem, fratremque ejus Pontium, et Artaldum supra memoratos attinent, videat curiosus lector laudato tom. II Historiae Occitaniae, ubi et reliquam Arsindis prolem pag. 538, columna ultima enumeratam inveniet. Ceterum, cur duobus hisce postremis editionis Labbeanae capitibus hoc loco non subjungam, quod tom. II Historiae Occitaniae inter Instrumenta col. 6 exhibetur veluti libri in caput 5, in causa est, quod factum, ibidem relatum, praeter S. Fidis apparitionem, eamque quidem non satis firme assertam, nihil contineat, quod fieri casu fortuito facile non potuerit.

§ II. De quodam Raimundo, naufragium passo et S. Fidis auxilio liberato : cur hic quaedam S. Fidis miracula ex Labbeo non edita.

Præmittuntur nonnulla, quae ad intelligentiam

Progređiens ad ea, quae apud Labbeum cap. 43 a Bernardo recensentur, patrata per S. Fidem prodigia, seu, si mavis, concessa cuidam Raimundo Tholosani beneficia, haud abs re fore arbitror, ne alioquin frequentius, quam par sit, scriptoris narrationem interrompere cogamur, nonnulla, quae ad capituli illius intelligentiam faciunt, hoc loco praemisisse. Boschitum, quod in Tolosano pago Raimundus ille possedisse narratur, censet Carpenterius in novo Cangiani Lexici Supplemento, parvam silvam fuisse; editores vero tom. X Scriptorum Rerum Gallicarum, locum seu municipium sic proprio nomine compellatum existimant, quod fortassis a loco, le château du Bousquet dicto, diversum non est. Clarius est, ex qua Hierosolymam versus Raimundus solcit, urbs Luna, a Cellario lib. II Geographiae antiquae cap. 9, pag. 447 plus semel laudata, quam sic Baudrandus describit: Luna est urbs Hebruriae in Liguriae confinio Straboni, Plinio et Livio, una ex duodecim primis Tuscorum coloniis, nunc excisa, et ejus rudera LUNA DISTRICTA dicuntur, ad ostia Macrae fluvii, cui Serezana, quae Nova LUNA dici potest, ad 3 millia passuum in episcopali sede successit, 30 milliaribus distans a Luca, in Occasum Genuam versus 60, cum portu; hinc Lunensis tractus adjacens.

43 At quanam illa est, quam Bernardus recenset, Turlanda regio, unde adrecti piratae circa Africae partes luctantem cum fluctibus Raimundum in captivitatem redegerunt? Rursus, quinam Barbari illi, qui, victis piratis istis, Raimundum... dupliciter captivum abegerunt, quique et ipsi a Saracenis Cordubensibus superati captivum suum amiserunt? Denique quinam Alabite sunt, qui ereptum Saracenis Cordubensibus Raimundum devicti a Sancione seu Sancio, Castellae comite, et ipsi demum amiserunt? Barbara haec gentium vocabula non sic ab antiquis usitata fuisse, fatetur quidem Bernardus, at nihil aliunde suggerit, unde gentium illarum notitiam haurire queas. Si in re adeo obscura conjecturis locus sit, Turlanda regio a Tunetana, piratica jam pridem infami, diversa non fuerit, cui a loco, apud Ptolemaeum Turzo dicto, Turzolanda ac Turlanda regionis nomen aliquamdiu fortassis permanserit; Barbarini vero, supra memorati, fuerint vel regionis, Barbariae dictae, longius ad Occidentem extensi populi, aut forte Barbarii, quod Lusitaniae promontorium est, vulgo El Cabo de Epichel dictum, degentes Mauri, qui a Saracenis Cordubae dominantibus (nec enim, uti apud Ferreras atiosque Hispanicos scriptores videtur inter Barbaros illos, nisi cum adversus Christianos res erat, apprime conveniebat) praetio, nescio quo, victi fuerint, quo et suum captivum amiserunt. Ceterum Alabitas haud alios esse censeo, quam Saracenos Cordubenses, qui Almahadi tyranni partes contra Sulcimanum secuti fuerunt, quique a Sancio, Castellae comite, anno Christi 4008, ut Ferreras ad hunc annum tradit, haud procul a Cordubensi urbe, desideratis triginta suorum millibus, turpiter fugatidevictique fuerunt.

AUCTORE J. G. sequentis miraculi faciunt.

44 Ut haec se habeant, nam haud adeo laboris pretium videtur operosius in eas gentes indagare, habe nunc Andegavensis scholastici narrationem. Dicere etiam, inquit, opportunum videtur de aliquo Raimundo, Tholosani pagi oriundo, genere, divitiisque clarissimo, qui municipium, quod BOSCHITUM rustici vocant, in eodem pago possidet. Hic aliquando Hierosolymitanum iter aggressus, jam maxima Italiae parte emensa apud urbem, LUNAE vocabulo ab antiquis celebratam, Mediterraneo pelago sese classe apparatus credidit ut per marinum cursum citius rectiusque Hierosolymae partes accedere posset. At vero cum jam, aequoris pergrandi parte trajecta, sulcarent caerulea, orta subito tempestate, navis illa scopulis illisa incidit in naufragium, disjectaque in partes ipsum gubernatorem cum reliquis vorticibus absorptos reliquit, vix duobus reservatis, Raimundo videlicet, servoque uno, quem fidum adduxerat secum: quorum servus ille, perparvae navigii particulae haerens, ad Italicae littora projectus est ratusque, dominum suum procul dubio marinis fluctibus esse necatum, repetit hospitem, cui idem dominus suus (ut mos est peregrinis) partem pecuniae crediderat. Quam receptam cui, quam herili conjugii, dignius referret? Cui casus suos exponens etiam fatalem dominum sui sortem intimat.

Dum Raimundus, vir nobilis, naufragium passus,

F

45 Illa vero, simulato aliquamdiu dolore, non in graves lacrymas, aut longa suspiria (ut mos est bonarum feminarum) rem vertit, sed illico elegans virorum spectatrix effecta infidum, variumque amorem effrena libertate per varias formarum injectat species, et sic, quem praeter ceteris egregie reperit, nascitur virum, quod potuit,

ac proin ab uxore sua interim pro mortuo habitus,